เรื่อง ประวัติอำเภอโกสัมพีนคร

รายละเอียด

ตำนานเมืองโกสัมพี จังหวัดกำแพงเพชร

โกสัมพีเป็นเมืองเก่าแก่ยุคหินต่อยุคโลหะ เมื่อประมาณปีพระพุทธศักราช 1002 ปี จึงพระยากาฬวรรณดิศราช บุตรของพระยากากะพัตรได้เสวยราชสมบัติเมืองตักกะสิลามหานคร(สันนิษฐานว่าคือเมืองตาก) จึงให้พราหมณ์ทั้งหลายยกพลลงไปสร้างเมืองละโว้ได้ 19 ปี เมื่อพระพุทธศักราชล่วงได้ 1011 พรรษา แล้วพระยากาฬวรรณดิศราช ให้พระยาทั้งหลายไปตั้งเมืองอยู่ทุกแห่ง แลขุนนางขึ้นไปถึงเมืองทวารบุรี เมืองสันตนาหะ แลเมืองอเส

เมืองโกสัมพี แล้วมานมัสการที่พระพุทธเจ้าตั้งบาตรตำบลบ้านแม่ซ้องแม้ว

จากพงศาวดารเหนือ และประวัติเมืองตาก ทำให้เราสามารถประมวลได้ว่า เมืองโกสัมพีนคร น่าจะสร้างราว พ.ศ.1011 โดยพระยากาฬวรรณดิศ เจ้าเมืองตาก ได้สร้างเมืองต่างๆ ขึ้นสี่เมือง มีนครโกสัมพีด้วย หลังจากนั้นได้ทิ้งเมืองตากให้ร้าง และเสด็จไปสร้างเมืองละโว้ และครองละโว้ พระราชธิดาคือนางจามเทวี ได้เสด็จตามลำน้ำปิง และทำสงครามกับ เจ้าชายแห่งโกสัมพี เป็นศึกแห่งความรัก และเจ้าชายโกสัมพี สิ้นพระชนม์ที่ตำบลวังเจ้า แขวงเมืองตาก พระนางจามเทวี ได้บูรณะ เมืองตากขึ้นใหม่เมื่อเสร็จแล้วจึงเสด็จไปครอง เมืองหริภุญชัย (ลำพูน) ในกาลนั้น

ปัจจุบันโกสัมพี" เป็นชื่อของตำบลๆหนึ่งใน 3 ตำบล ที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอโกสัมพีนคร สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลได้ลงมติเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ให้ใช้ชื่อ "อำเภอโกสัมพีนคร" เพื่อเป็นสิริมงคลในวโรกาสที่ได้รับการจัดตั้งในปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติเป็นปีที่ 50 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2539 โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม ปีเดียวกัน และต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็น อำเภอโกสัมพีนคร ในวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน ปีเดียวกัน อำเภอโกสัมพี แบ่งเป็น สามตำบล คือ
ตำบลโกสัมพี ตำบลเพชรชมพู ตำบลลานดอกไม้ตก

อำเภอโกสัมพีนครตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอวังเจ้า อำเภอเมืองตาก (จังหวัดตาก) และอำเภอพรานกระต่าย
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเมืองกำแพงเพชร
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองกำแพงเพชรและอำเภอคลองลาน
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอพบพระและอำเภอวังเจ้า (จังหวัดตาก)

คำขวัญประจำอำเภอคือ

ป่าสวยน้ำใส กล้วยไข่แสนหวาน
แม่ปิงไหลผ่าน อุทยานคลองวังเจ้า
ชาวเขามากมี โบราณคดีลือเลื่อง
เมืองแห่งสาวงาม นามโกสัมพีนคร

คณะบันทึกสารคดีโทรทัศน์วัฒนธรรมชุดโกสัมพีนครของเรา ได้รับการต้อนรับจาก ครูพรพรรณ บุญโท ครูอาสาสมัคร กศน.อำเภอโกสัมพี คุณจันทร์ธวัชย์ ยาดี พัฒนากรประจำตำบลโกสัมพี คุณสุวพัทร์ พันธ์สมพงศ์

The Office Of Academic Resource Information And Technology

ประธานกลุ่มสตรีโกสัมพี คุณบรรจบ สืบมี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 คลองเมือง และคุณวันวิสา เหมือยฝน สาวงามตำบลโกสัมพี ได้นำเราไปชมสถานที่ต่างๆ ตามคำขวัญอำเภอโกสัมพี สถานที่แรกคือ คำขวัญวรรคแรกคือ

ป่าสวย น้ำใส

ที่อำเภอโกสัมพี มีเกาะเสือ และในเกาะเสือ มีป่ายางขนาดใหญ่นับร้อยต้น มีสายน้ำปิงที่งดงาม ไหลผ่านทั้งสองด้านของเกาะเสือนับว่าเป็นจุดที่งดงามที่สุดอีกจุดหนึ่งในกำแพงเพชร เกาะเสือ ตั้งอยู่ที่บ้านเกาะตำแย-เกาะเสือ หมู่ที่ 5 ต.โกสัมพี อ.โกสัมพีนคร อยู่ห่างจากถนนพหลโยธินเพียง 200 เมตรเท่านั้น ติดกับจ.ตาก มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับเกาะเสือว่า เดิมเกาะนี้ มีเสือมาอาศัยอยู่ บางท่านว่าเป็นชุมโจร การเดินทางต้องอาศัยเรือเป็นยานพาหนะ ปัจจุบันมีการสร้างกระเช้าเพื่อข้ามไปยังเกาะ เกาะเสือมีทัศนียภาพที่สวยงามมาก ปัจจุบันมีการพัฒนาเกาะเสือ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ของจังหวัดกำแพงเพชร เกาะเสือมีอายุ ยืนยาวมาไม่น้อยกว่า 300-400 ปี จากสภาพโดยทั่วไปพบต้นยางขนาดใหญ่มากเกือบ 200 ต้น ซึ่งเดิมมีมากกว่า 400 กว่าต้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร มีโครงการก่อสร้างกระเช้าไฟฟ้าข้ามลำน้ำปิงมูลค่า 36 ล้านบาท ข้ามลำน้ำปิงแห่งที่ 2 ของไทย ระยะทางข้ามแม่น้ำปิง 300 เมตร จำนวน 32 กระเช้า 64 ที่นั่ง พร้อมอาคารควบคุม โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) กำแพงเพชร มีการปรับปรุงในส่วนของภูมิทัศน์ต่างๆ รองรับกิจกรรมอันหลากหลาย ทั้งด้านที่พักแบบรีสอร์ท หรือกางเต็นท์ การล่องแก่ง พายเรือ การนำเรือหาปลาของชาวบ้านมาให้บริการนักท่องเที่ยวกว่า 30 ลำ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะเสือที่มีต้นไม้ขนาดใหญ่ ต้นยาง อายุกว่าร้อยปี จำนวนหลายต้น เป็นที่อาศัยของฝูงนกกะลิง เป็นสถานที่ ป่าสวยน้ำใจอย่างน่ายลในเมืองกำแพงเพชร

กล้วยไข่แสนหวาน

ที่ตำบลโกสัมพี มีแหล่งปลูกกล้วยไข่ที่มากที่สุด แห่งหนึ่งในจังหวัดกำแพงเพชร จนมีคำขวัญวรรคที่ 2 ของโกสัมพีนครว่า กล้วยไข่แสนหวาน มีผลผลิตที่มี รสชาติที่หอมหวานมาก เป็นแหล่งปลูกที่สำคัญของประเทศไทยเลยทีเดียว เราไปพบกับเจ้าของสวนกล้วยไข่คือนางสำรวย อินทร์เจริญ ท่านปลูกกล้วยไขไว้หลายสิบไร่ มีรายได้จากสวนกล้วยไข่ที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้อย่างสบาย ได้ลองชิมกล้วยไข่ที่สวนแห่งนี้ มีรสหวานสมกับคำขวัญที่ว่า กล้วยไข่ แสนหวานจริงๆ

แม่ปิงไหลผ่าน

อำเภอโกสัมพีนคร เป็นอำเภอสำคัญที่แม่น้ำปิงไหลผ่าน ทั้งตัวเมืองโบราณและตัวเมืองใหม่ เป็นระยะทางที่ยาวมากที่สุดอำเภอหนึ่งในภาคเหนือ แม่น้ำปิง งดงาม บางตอน เห็นทรายขาว เป็นลำน้ำที่ อุดมสมบูรณ์มาก นับว่างดงามที่สุด แห่งหนึ่ง ตามที่แม่น้ำปิงผ่านอำเภอต่างๆ

อุทยานคลองวังเจ้า

The Office Of Academic Resource Information And Technology

ที่อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า ได้พบกับ คุณสมชาย วิเชียรกัลยารัตน์ หัวหน้าอุทยานคลองวังเว้า ท่านได้พาคณะไปชม สถานที่น่าสนใจ หลายแห่ง อาทิ น้ำตกคลองวังเจ้า ห่างจากที่ทำการ 1.5 กิโลเมตร สูง 20 เมตร น้ำตกคลองสมอกล้วย มี 4 ชั้น ห่างจากที่ทำการ 1.5 กิโลเมตร มีน้ำไหลตลอดปีจุดชมวิวผาตั้ง ห่างจากที่ทำการ 3 กิโลเมตร อยู่ริมทางที่จะไปหมู่บ้านโละโคะ ชมพระอาทิตย์ลับทิวเขาได้ โป่งแก๊สธรรมชาติ มี 2 แห่ง คือทางไปน้ำตกคลองโป่ง และน้ำตกเต่าดำ ประมาณ 1,500 เมตร น้ำตกคลองโป่ง มี 4 ชั้น เป็นน้ำตกหินชนวน สูง 100 เมตรนับว่าที่อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่ามาพักผ่อนที่สุดอีกแห่งหนึ่ง มีบ้านพักที่งดงามท่ามกลางธรรมชาติอีกหลายหลัง เชิญชวนทุกท่านมาพักผ่อนกันที่อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าท่านจะมีความสุขที่สุด

ชาวเขามากมี

อำเภอโกสัมพี มีชาวไทยภูเขาหลายเผ่าพันธุ์ และมีเป็นจำนวนมาก ที่บ้านโละโค๊ะ ทางขึ้นลงค่อนข้างลำบากในฤดูฝน บ้านโละโคะหมู่ที่ 10 ตำบล โกสัมพี อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นหมู่บ้านชาวเขา ตั้งหมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ. 2348 ตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติวังเจ้า ตั้งอยู่บนพื้นที่สูง สูงจากระดับน้ำทะเล 500 เมตร ประชากรชาวเขา ประกอบด้วย ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงและม้ง ปัจจุบันมีประชากรอาศัยอยู่ จำนวน 93 หลังคาเรือน 103 ครอบครัว 616 คน มีอาชีพการเกษตร นับถือศาสนาพุทธ และคริสต์เป็นบางส่วน สภาพทั่วไปทางภูมิศาสตร์สภาพทั่วไปเป็นภูเขาที่ไม่สูงชันเท่าไหร่ แต่ธรรมชาติและความบริสุทธิ์ของป่าเขาผู้คนถ้าท่านได้เยือนสักครั้งท่านจะต้องกลับมาอีกอย่างแน่นอน

โบราณคดีลือเลื่อง

เมืองโกสัมพี สันนิษฐานว่า เป็นเมืองก่อนประวัติศาสตร์ เราได้สำรวจพบ ขวานหิน ในยุคหิน กลางเมืองโกสัมพีจำนวนมาก และอาจเจริญก้าวหน้าขึ้นมาเป็น เมืองโกสัมพี ในยุคทวาราวดี และกลายเป็นเมืองร้าง ในราวพุทธศักราช 1800 และร้างมานาน กว่า 700 ปี เมื่อไปสำรวจ จึงไม่พบสิ่งก่อสร้างใดๆ เลย นอกจากกองอิฐกองแลง แร่ตระกรัน จำนวนมากเท่านั้น สิ่งที่น่าแปลกอีกอย่างหนึ่งในนครโกสัมพี คือศาลท้าวเวสสุวรรณ คุณบรรจบ สืบมี ผู้ใหญ่บ้าน บ้านคลองเมือง พาเราชมรายละเอียดของเมืองโกสัมพี ท่านสันนิษฐานว่าศาลท้าวเวสสุวรรณอาจจะเป็นหลักเมืองของเมืองโกสัมพี ในสมัยโบราณ ปัจจุบัน ยังมีผู้คนกราบไหว้มิได้ขาด เมืองเป็นรูปวงรี คล้ายกับเมืองไตรตรึงษ์ มีคันดิน และคูเมือง โดยรอบยังมีหลักฐานให้เห็นรอบเมือง ลักษณะเมืองตั้งอยู่บนเนินเขา ริมน้ำปิงมี คลองเมือง เป็นคูเมืองด้านเหนือ นับว่านครโกสัมพี มีชัยภูมิที่เหมาะในการรักษาเมืองจากผู้รุกราน และข้าศึกมิอาจเข้ามาใกล้ได้ มีหน้าผาที่สูงชัน มีน้ำเข้าไปเลี้ยงเมืองตลอดทั้งปี

เมืองแห่งสาวงาม

โกสัมพี เป็นเมืองที่มีสาวงามที่สุด แห่งหนึ่งในเมืองกำแพงเพชร จนมีคำขวัญประจำอำเภอว่า เมืองแห่ง

The Office of Academic Resource Information And Technology

สาวงาม คณะเราได้พบกับ คุณวันวิสา เหมือยฝน สาวงามแห่งโกสัมพี เธอบอกว่าเธอภูมิใจที่ได้เกิดเป็นสาวโกสัมพีนคร จะงามเพียงใด เชิญท่านร่วมทัศนาและชื่นชม

นามโกสัมพีนคร

อำเภอโกสัมพีนคร จึงเป็นเมืองมหาเสน่ห์อีกเมืองหนึ่งของกำแพงเพชร และของประเทศไทยเชิญชวนทุกท่านเลือกชมเลือกท่องเที่ยว ชาวโกสัมพีทุกคน ยินดีต้อนรับทุกท่านให้ได้รับความสะดวกสบายและนำชมสถานที่ต่างๆ ตามคำขวัญของโกสัมพีนครที่ว่า ป่าสวยน้ำใส กล้วยไข่แสนหวาน แม่ปิงไหลผ่าน อุทยานคลองวังเจ้า ชาวเขามากมี โบราณคดีลือเลื่อง เมืองแห่งสาวงาม นามโกสัมพีนคร

คำสำคัญ : โกสัมพีนคร

ที่มา : สันติ อภัยราช. (2559). สารคดีโทรทัศน์ วัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร : ตอน อำเภอโกสัมพีนคร. กำแพงเพชร: ม.ป.พ.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2018-02-08

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1&code_db=610001&code_type=02

The Office Of Academic Resource Information And Technology